

норм екологічної безпеки вже давно є проблемою не тільки регіональною, а глобальною. Здійснюючи аналіз міжнародного співробітництва України в галузі екології, можна зробити висновок, що розв'язання сучасних екологічних проблем в Україні можливе тільки в умовах широкого й активного співробітництва зі всіма державами світу (включаючи міжнародні організації), у сфері екологічного права, екологічної політики та екологічної економіки

Література

1. Екологічне право України: навч. посіб. / Н.Р. Кобецька. – 2 ге вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 352 с.
2. Екологічне право України: навч.-метод. посіб. / уклад. А.А. Герц. – Х.: Право, 2015. – 280 с.
3. Екологічне право України: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. А.П. Гетьмана та М.В. Шульги. – Х.: Право, 2009. – 328 с.

УДК 347.447.52:343.23(043.2)

Хом'яченко С. І., к.ю.н., доцент,
Петренко Б. М., студент 1 року магістратури,
юридичний факультет,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ, Україна

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У механізмі правового забезпечення екологічної безпеки, охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів особливе місце займає юридична відповідальність як засіб боротьби з екологічними правопорушеннями.

Юридична відповідальність за екологічні правопорушення в науковій літературі визначається як особливий стан суспільних екологічних правовідносин, при якому правовими засобами забезпечується виконання відповідальними особами спеціальних обов'язкових вимог законодавства в галузі використання природних ресурсів, охорони довкілля, забезпечення екологічної безпеки чи застосування до винних осіб заходів державно-правового примусу [1, с. 190]. Відповідно до ст. 66 Конституції України кожен зобов'язаний не заподіювати шкоду природі. Особа, яка не буде виконувати даного обов'язку, мати несприятливі наслідки правового характеру.

Юридична література виділяє такі спеціальні ознаки екологічних правопорушень: 1) протиправність; 2) винність; 3) караність;

4) суб'єктність; 5) суспільна небезпека; 6) встановлення типу складу правопорушення (матеріальні, формальні, встановлення небезпечної ситуації). Спеціальним елементом екологічного складу правопорушення, який відрізняє його від інших видів правопорушень є заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу і здоров'ю людини [1, с. 191].

Відповідно до ст. 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», порушення законодавства України про охорону навколишнього природного середовища тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну і кримінальну відповідальність.

Кримінальна відповідальність за злочини проти довкілля передбачена за: порушення правил екологічної безпеки (ст. 236 КК України); невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення (ст. 237); проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля (ст. 253); порушення правил безпеки під час використання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272); порушення правил ядерної або радіаційної безпеки (ст. 274); порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель (ст. 275); заготівля, переробка або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 327) тощо.

Цивільно-правова відповідальність передбачає обов'язок юридичних та фізичних осіб відшкодування шкоди, заподіяної ними внаслідок порушення нормативів, вимог та норм екологічної безпеки, тобто покладає на винних осіб майнові або інші зобов'язання. Чинне екологічне законодавство (ст. 69 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища») передбачає відшкодування заподіяної шкоди, як правило, в повному обсязі без застосування норм зниження розміру стягнення і незалежно від плати за забруднення навколишнього природного середовища та погіршення якості природних ресурсів.

У Кодексі про адміністративні правопорушення України закріплені кілька складів правопорушень, за які передбачена відповідальність громадян та посадових осіб за порушення екологічної безпеки. Так, адміністративна відповідальність настає за: порушення вимог режиму радіаційної безпеки в місцевостях, що зазнали радіоактивного забруднення (ст. 46); порушення порядку здійснення викидів забруднюючих речовин в атмосферу або впливу на неї фізичних та біологічних факторів (ст. 78); приховування, перекручення або відмова від надання повної та достовірної інформації на запити посадових осіб та звернення громадян та їх об'єднань щодо безпеки утворення відходів та поводження з ними (ст. 82); приховування перевищення встановлених лімітів на обсягу утворення та розміщення відходів (ст. 91) тощо. Адміністративна відповідальність настає за порушення як адміністративно-правових норм, так і норм інших галузей права. Підставою адміністративної відповідальності є наявність в діянні ознак

складу екологічного проступку, а також умисна або необережна вина суб'єкта відповідальності (фізичної або юридичної особи), наявність правової норми, що встановила заборону і містить санкцію за його порушення.

Дисциплінарна відповідальність за екологічні правопорушення – це різновид юридичної відповідальності за екологічні правопорушення, яка застосовується до винних осіб за протиправні дії, що порушують екологічні вимоги у процесі невиконання функціональних обов'язків та інших вимог дисципліни праці, пов'язаних із забезпеченням екологічної безпеки [1, с. 195]. Для притягнення до дисциплінарної відповідальності необхідна наявність обов'язкової умови - здійснення професійної діяльності, пов'язаної з використанням природних ресурсів або здійснення впливу на навколишнє середовище.

Незважаючи на те, що екологічна безпека закріплена як пріоритетний напрям в правових актах і державних програмах, стан навколишнього середовища в Україні погіршується, а кількість екологічних правопорушень збільшується. На наш погляд, для стабілізації ситуації у даній сфері необхідно вдосконалювати застосування норм відповідальності, посилювати їх ефективність, а також покращувати діяльність державних органів, що здійснюють контроль за виконанням вимог природо ресурсних законів і застосовують норми юридичної відповідальності.

Література

1. Андрейцев В. І. Екологічне право: курс лекцій [Текст]: навч. посіб. для юрид. фак. і вузів / В. І. Андрейцев. – К.: Вентурі, 1996. – 207 с.

УДК 349.6: 349.41(043.2)

Атаманчук Т. Р., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Корнеєв Ю.В., к.ю.н., доцент

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Ліси займають важливе місце серед інших природних ресурсів. З погляду господарського використання ліси, є, насамперед, джерелом деревини й іншої технічної сировини, харчових і кормових продуктів, які є необхідними для задоволення потреб народного господарства та населення, а також місцем перебування корисних тварин і рослин [1, с. 154].